

Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola

Muntanyola

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Muntanyola
Emplaçament Edifici a l'esquerra al final de la BV-4317. 08505. Muntanyola.

Coordenades:

Latitud: 41.8784
Longitud: 2.17748
UTM Est (X): 431751
UTM Nord (Y): 4636602

Classificació

Número de fitxa 08129-3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Barroc
Segle XVIII
Any 1732
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació és bo tant pel que fa a les estructures com l'interior, i conserva una bona col·lecció de retaules.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA 23121
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic. Pl. de la Catedral n.1. 08500. Vic.
Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach

Descripció

Edifici religiós de nau única amb la capçalera orientada a llevant, la qual no té absis; el portal d'entrada es troba a ponent, que és rectangular, construït amb dovelles de pedra calcària, i al damunt s'hi forma un frontis triangular amb una fornícula que ubica les imatges de Sant Quirze i Santa Julita; al damunt hi ha un òcul. Al sud-est hi ha el campanar de torre, adossat i cobert a quatre vessants. A la part de migdia l'església s'uneix a la rectoria. A l'interior, la nau, presenta capelles laterals; les de la part esquerra es comuniquen entre si, i són cobertes amb volta quadripartita amb un medalló al centre. La nau està dividida en quatre trams, a cada un dels quals s'hi descriuen formes ovals amb decoracions d'estuc. L'església de Muntanyola, és un edifici de planta rectangular orientat segons l'eix llevant ponent amb capelles laterals a tot el llarg de la nau, sense absis, amb una porta d'entrada neoclàssica oberta al costat de ponent. Tot el seu interior respon a l'estil neoclàssic, així com la majoria de la decoració, rica i amb rellevants altars barrocs. A l'exterior, l'església és de factura simple, observant els diferents aparells dels murs hom pot veure que ha estat feta en diverses èpoques. L'època romànica és molt incerta, per l'aparell ordenat regular i amb pedres ben carejades dels murs del costat est i part del costat oest; es podria assegurar que són d'època romànica i pertanyen a la primitiva església, malgrat que no s'hi pugui veure cap detall ornamental ni forma constructiva característica del romànic.

Observacions:

Tenim notícies de la seva existència l'any 938 i fou renovada i consagrada de nou el 1177. En l'acta de consagració (el 30 de juliol de 1177 presidida pel bisbe d'Osona) s'esmenten diferents donacions, delmes i primícies, s'estableixen els termes de la parroquia, s'autoritza la sagrera i es fa relació dels assistents que signen l'acta. Malgrat els seus orígens romànics, no s'observa cap element d'aquest estil, ja que durant el segle XVIII fou transformada i reconstruïda a la manera barroca. Dins aquest estil conserva una unitat, ja que l'interior és decorat amb cinc retaules barrocs del taller dels Real i Gros. L'altar major s'atribueix a Lorenzo Mercanti, mestre italià. Té cura de l'església el rector de Santa Eulàlia de Riuprimer, el qual hi celebra missa una vegada al mes. Les obres de restauració d'aquesta església van ser portades a terme entre el 1984 i el 1992 pel Servei del Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, sota la direcció de l'arquitecte A. González Moreno-Navarro. L'excavació de l'església es va realitzar principalment al llarg de l'any 1989, sota la direcció de M. Clua Mercadal i de qui subscriu. El 1991, es van realitzar diverses intervencions en punts concrets, dirigides per J.M. Vila Carabasa i X. Fierro Macía. El resultat de tots aquests treballs ha posat en relleu la presència de nombrosos vestigis medievals, tant a la fàbrica com al subsòl del temple, els quals han permès de traçar les grans línies de la seva evolució en aquella època.

Història

L'església parroquial de St. Quirze i Sta. Julita de Muntanyola es trobava a l'antic terme del castell de Muntanyola. La primera cita la trobem l'any 983, quan Guisard donà a l'església de Sant Pere de Vic una vinya situada en el terme de Sant Quirze, a Muntanyola. Del primer temple pre-romànic es van descobrir, durant els treballs arqueològics, la capçalera trapezoïdal, restes dels murs d'una sola nau i restes d'un paviment de calç sobre l'argila natural. També es localitzaren, a la base del campanar actual, vestigis d'una torre cilíndrica anterior a la construcció del segon temple romànic. Tot i la hipòtesi que es tractés d'un campanar, la porta enlairada denota més una funció defensiva. Es descarta que es tracti d'una part del castell

documentat el 1.013 i tradicionalment associat al mas anomenat el Castell, més allunyat del temple. A la segona meitat del segle XII, el temple fou renovat i consagrat l'any 1177. D'aquesta fase se'n coneix l'absis allargassat (cobert amb volta de forn), restes dels gruixuts murs de la nau única (suposadament coberta amb volta de canó), i l'arrencament d'un arc de mig punt (una porta). Durant unes obres de restauració es va trobar un capitell romànic esculpit per dues cares, que podria procedir d'una hipotètica portalada amb arquivoltes sostingudes per columnes, com és típic de la contrada. És probable que en aquest nou temple romànic, més ample, s'incorporés com a campanar la torre cilíndrica descrita, ja unida a la nova fàbrica, ja que el 1.592 tenim notícies d'una porta d'accés des del campanar a l'església. És possible que l'església hagués posseït una espadanya recolzada al capcer occidental, ja que, de fet, el 1733 es va reparar la campana que antigament es trobava sobre la volta de l'església. Aquest element característic es podria associar a una estructura apareguda al subsòl de l'actual capella de Sant Isidre, al nord-oest del temple. Aquesta estructura, semblant a un podi de pedra i adossada a la fàbrica en època medieval, hauria pogut servir com a base d'una hipotètica escala d'accés a la cadireta. Pel què fa a l'interior, el paviment romànic era de terra barrejada amb calç, i al centre del presbiteri hi havia un altar col·locat sobre un pilar. Les parets conservades presentaven un arrebossat de calç poc gruixut, sense conservar restes de policromia visibles, ja que algunes zones estaven molt reformades. L'església actual fou totalment reconstruïda al 1727, sense que s'endevini cap element visible de l'església anterior. Adquirí un aspecte molt diferent a l'anterior, amb la construcció de diverses capelles, al llarg del segle XVII, com la del Roser, la de St. Isidre i la de la Concepció. Cap al 1707, es va bastir la nova capçalera, flanquejada per la sagristia, a migdia, i la capella del Sant Crist, a tramuntana. Finalment, en 1729-32, es va dur a terme una reforma general del temple seguint l'estil barroc, que li va donar l'aparença actual i que va ser complementada amb la col·locació progressiva d'un conjunt de retaules, el més modern dels quals es va instal·lar el 1804 a la capella de Sant Sebastià. L'acta de consagració i l'excavació de l'església donen a entendre que, de bon començament, disposava de l'altar dels sants titulars (St. Quirze i Sta. Julita) i d'un altre dedicat a la Verge Maria. Aquest darrer, tot i ser esmentat sovint en la documentació posterior, no va deixar vestigis arquitectònics apreciables, cosa que ens fa suposar que podria haver estat dins l'àmplia capçalera o en alguna fornícula oberta en les parets de la nau.

Bibliografia

AADD. (1986). "Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola" a Catalunya Romànica. Osona II. Vol: III: 424-427. CASTELLANO, A; VILA, J.M. (1996). Església de Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola, notícia històrica". Quaderns Científics i Tècnics, n.8. Servei del Patrimoni Local de la Diputació de Barcelona: 71-91. GAVIN, J.M. (1984). "Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola, os. 199" Inventari d'esglésies. Osona. n.15. Arxiu Gavin. Barcelona: 91. GONZÁLEZ, A. (1993). "Restauración de la iglesia de Sant Quirze y Santa Julita de Muntanyola. Objetivos y criterios". III Simposi sobre restauració monumental. Barcelona. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona. GONZÁLEZ, A. (1993). "Restauración de la iglesia de Sant Quirze y Santa Julita de Muntanyola. Objetivos y criterios". Quaderns Científics i Tècnics n.5. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona. GONZÁLEZ, A. (1993). "La restauración didáctica de la iglesia de Sant Quirze de Muntanyola" a Informes de la Construcción n. 427. LACUESTA, R.; SUREDA, M.J. (1998). "La decoració del temple de Sant Quirze i Santa Julita a partir del segle XVIII". Quaderns Científics i Tècnics, n.8. Servei del Patrimoni Local de la Diputació de Barcelona: 93-118. LOPEZ, A. (1993). "Resultados de la investigación histórico-arqueológica en la iglesia de Sant Quirze y Santa Julita de Muntanyola". A Quaderns Científics i Tècnics, n.5. Servei del Patrimoni Local de la Diputació de Barcelona. LOPEZ, A. (1998). "Muntanyola. Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola" a Catalunya Romànica vol. XXVII. Visió de síntesis, restauracions i noves troballes. Barcelona: 207-208. PLADELASALA, J. (1952-1953). La parròquia de Muntanyola. Ausa, 1. Vic: 153-157. PLADEVALL, A. (1981). Muntanyola a Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Vol.1. Osona i Ripollès. Enciclopèdia Catalana SA. Barcelona: 102. TORRENT, C. (1982). Sant Quirze i Santa Julita de

